

Ders : 234

Konu : Hz. Osman (RA)

HZ. OSMAN (RA)

A- SOYU:

Hz. Osman (r.a.) baba tarafından Resûlullah (s.a.v.)'le uzaktan akrabadır. Babası, Affan, annesi Ervâ'dır. Erva'nın annesi Peygamberimiz (s.a.v.)'in halası Beyza'dır.

Hz. Osman (r.a.), Hicretten 47 yıl önce 577 yılında Taif'de doğmuştur.¹ Peygamber (s.a.v.)'den 6 yaş küçüktür. Ebû Abdullah ve Ebû Amr diye iki künyesi vardır.

Babası Affan, ticaretle uğraşan zengin bir kimseydi. Ticaret için gittiği bir seyahat esnasında vefat etmiş, oğlu Osman'a büyük bir servet kalmıştı. Hz. Osman da ticaretle uğraşır. Cahiliyye döneminde, elindeki imkânlarla insanlara yardımda ve iyilikte bulunurdu. Bu sebeple halk arasında sevilen ve sayılan biriydi. Mensup olduğu Ümeyyeoğulları'nın efendisi olduğu gibi Kureyş'in de ileri gelen seçkin şahsiyetiydi.² Cahiliyye devrinde sayısı çok az olan okuma yazma bilenlerden biri idi.

Hz. Osman, (r.a.), güzel huylu ve güzel yüzlü idi. Resûlullah (s.a.v.) ona **"İkinci Yûsuf"** derdi.

Hz. Osman (r.a.), son derece hayâ ve takva sahibi ve adaletli idi.

Peygamber Efendimiz' in kızlarından Hz.Rukiye ile evlendi. Hz.Rukiye vefat ettikten sonra Hz.Ümmü Gülsüm ile evlendi. Bu nedenle kendisine iki nur sahibi anlamına gelen **"Zinnureyn"** denilmiştir.

B- İSLAM'A GİRİŞİ VE FEDAKÂRLIĞI:

Hz. Osman (r.a.), 34 yaşında iken Hz. Ebû Bekir (r.a.)'ın aracılığıyla müslüman oldu. İlk iman eden müslümanlardandır.³

Hz. Osman (r.a.) ile Hz. Ebû Bekir (r.a.) samimi arkadaş idiler. Hz. Ebû Bekir (r.a.), İslam'ı kabul edince; Hz. Osman (r.a.)'ı İslam'a davet etti ve onu Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in yanına götürdü. Resûlullah (s.a.v.), ona:

-Ya Osman! Allah'ın ihsan ettiği Cennete rağbet et! Ben sana ve bütün insanlara hidayet rehberi olarak gönderildim, buyurdu ve Kur'an okudu. Hz. Osman birden:

-Şehâdet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur ve şehâdet ederim ki, Muhammed onun kulu ve Resûlüdür, diyerek Müslüman oldu. Kendisi bu olayı şöyle anlatır:

-Allah Resûlü'nün mübarek dilinden duyduğum sözler o kadar saf, sade ve o kadar manalıydı ki hemen kalbime yer etti. Derhal kendiliğinden ağızımdan şehadet kelimesi döküldü. Elimi Resûlullah'ın eline verdim ve Müslüman oldum.⁴

1 Hz. Âdem'den Bugüne İslam Tarihi, Mahmut Şakir, Terc. Ferit Aydın, C.2, sh.487

2 a.g.e. Mahmut Şakir, C.2, sh.487

3 Hz. Osman Zinnureyn, Ramazanoğlu Mahmud Sâmî, sh.8-9

4 Tabakât, İbn Sa'd, C.3, sh. 55

Amcası Hz. Osman (r.a.)'ın Müslüman olduğunu duyunca öfkeleni ve onu bir direğe bağlayıp dövmeğe başladı.

-Eski dinini terkedip yeni dine girdiğin ve Muhammed'in peşine takılıp gittiğin için seni bu direğe bağlıyorum. Tekrar atalarının dinine dönmedikçe seni serbest bırakmam, dedi. Hz. Osman (r.a.) kararlı bir şekilde:

-Ey amca! Vallahi ne yaparsan yap! Ben asla İslam'ı terketmem, davamdan dönmem, cevabını verdi.

Amcası şaşırıp kaldı. Çünkü yeğeninden böyle bir cevap beklemiyordu. Amcası, belki vazgeçer diye günlerce ona işkence etti, günlerce direğe bağlı tuttu. Fakat Hz. Osman (r.a.), bu zulme meydan okuyor ve davasından vazgeçmiyordu. Amcası, onun kararlılığını karşısında onu serbest bırakmaktan başka çâre bulamadı.⁵

C- CÖMERTLİĞİ:

Hz. Osman, (r.a.), son derece hayâ sahibi, yumuşak huylu, merhametli ve cömertti. Zengin ve nüfuzlu bir tüccardı. Kabilesi Ümeyyeoğulları arasında büyük bir itibarı vardı. Büyük mal ve servet sahibi idi. Küçük tüccarlara sermaye verir, sermayesi kendisinden, emek onlardan olmak üzere kâra ortak olurdu. Zarar ve yılan ise sermayeye aitti.⁶

Hz. Osman (r.a.), malıyla ve canıyla İslâm'a büyük hizmet etti. Ekonomik durumu iyi olduğu için malının pek çoğunu İslâm ve Müslümanlar için harcadı.

Hicretten hemen sonra, muhacirler içecek su sıkıntısı çekmeye başladılar. Çünkü Medine'de, bir Yahudiye ait olan Rûme Kuyusu'ndan başka içecek tatlı su bulunmuyordu. Kuyunun sahibi, suyu Müslümanlara çok pahalıya satıyordu. Resûlullah (s.a.v.) buna çok üzülyordu. Ashapla birlikte olduğu bir sırada:

"Rûme kuyusunu kim satın alırsa, Cennette onun gibi bir kuyusu olacaktır" buyurdu. Bunun üzerine Hz. Osman (r.a.) Yahudiye giderek kuyuyu kendisine satmasını istedi. Ancak kuyu sahibi, kuyunun tamamını satmak istemedi. Hz. Osman (r.a.) 12 bin dirheme kuyunun yarı hissesini satın alarak Resûlullah (s.a.v.)'ın isteği üzerine Müslümanların hizmetine vakfetti. Daha sonra da kuyunun diğer yarı hissesini de bu maksatla satın aldı.⁷

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

*"Kim, elbisesi olmayan bir Müslümana bir elbise giydirirse; Allah da ona Cennetin yeşil elbisesinden giydirir. Kim, aç bir Müslümanı duyurursa Allah da onu Cennet meyveleriyle doyurur. Kim, susuz bir Müslümana su içirirse Allah da ona Cennet şaraplarından içirir."*⁸

Abdurrahman b. Habbab (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) bir hutbe vererek Ceyşu'l-Usre'ye (Güçlük Ordusu-Tebük Seferi) yardım etmelerini istedi. Osman (r.a.):

-Ben, yükleriyle birlikte yüz deve veririm, dedi. Resûlullah (s.a.v.), minberden bir basamak aşağı inip bir daha söyledi. Osman (r.a.):

5 Aşere-i Mübeşşere, M. Necati Bursalı, sh.67-68

6 Dört Halife, İsmail Mutlu, Sh.327

7 İslam Tarihi, M. Asım Köksal, C.1, sh.193-194

8 Ebû Dâvûd, Zekât 41, Tirmîzi, Kıyamet 18

- Ben, yükleriyle birlikte yüz deve daha veririm, dedi. Resûlullah (s.a.v.), orduya bağışını teşvik etti. Osman (r.a.) (üçüncü kez) ayağa kalkarak:
- Ben, yükleriyle üç yüz deve vermeyi üzerime alıyorum, dedi. Resûlullah (s.a.v.), elini sallayıp:
- Osman'ın bu fedakârlığından sonra artık ona bir zarar yoktur, buyurdu.⁹
- Hz. Hasan (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, adamın biri Osman (r.a.)'a:
- "-Ey zenginler! Bütün hayır ve manevi ecirleri siz zenginler kapmış bulunuyorsunuz. Sadaka veriyorsunuz, köle âzad ediyorsunuz, hacca gidiyorsunuz, Allah yolunda maddi yardımda bulunuyorsunuz, dedi. Hz. Osman (r.a.):
- Siz bize imreniyor musunuz? deyince, adam:
- Evet, vallahi size imreniyoruz, dedi. Bunun üzerine Hz. Osman (r.a.):
- Allah'a yemin ederim ki bir fakirin kendi boğazından kesip Allah yolunda verdiği tek bir dirhemi, çok olan maldan verilen on binlerden çok daha sevaplıdır, dedi.¹⁰

D- ZÜHD VE TAKVASI:

Hz. Hasan (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"Osman b. Affan, halife iken mescitte yatıyor ve kalkarken vücudunda hasırın iz yaptığını gören halk:

-İşte bu Emirü'l-Mü'minin'dir! Bu Emirü'l-Mü'minin'dir, diye onu birbirlerine gösteriyorlardı.

Hz. Osman(r.a.), halka hilafet yemeği yediriyor, kendisi ise eve girip sirke ile zeytin yağı yiyordu.¹¹

Abdurrahman b. Osman (r.a.)'dan:

"Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir gün kızına (Hz. Rukiyye) uğradığında, kızı Hz. Osman'ın başını yıkıyordu. 'Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kızına:

-Kızım Abdullah'ın babasına (Hz. Osman'a) iyi davran. Zirâ ahabım içinde ahlak bakımından bana benzeyen en çok odur, buyurdu.¹²

Hz. Osman, kölesine : "Vaktiyle ben senin kulağını kıvrımaştım. Haydi benden öcünü al." Deyince, Köle, onun kulağını tuttu. Hz. Osman (r.a.) ona: "Sıkı çek yavrum, kısas dünyadadır. Âhirette kısas yoktur."¹³ dedi.

İmam Malik dedesinden şöyle rivayet eder:

"Ömer ile Osman Mekke'den dönüşlerinde Muarres denilen yerde konaklardı ve Medine'ye girmek üzere bineklerine bindiklerinde de, beraberlerinde ne kadar adam varsa her biri bir çocuğu arkasına bindirirdi. Ömer ile Osman da, arkalarına birer çocuk bindirirlerdi.

9 Tirmîzi, Menâkıb 57

10 Hayatü's-Sahabe, M. Yusuf Kandehlevi, C.2, sh.280

11 a.g.e. M. Yusuf Kandehlevi, C.2, sh. 436

12 a.g.e. M. Yusuf Kandehlevi, C.3, sh. 133

13 a.g.e. M. Yusuf Kandehlevi, C.2, sh.695

İmam Malik diyor ki: Bunu dedemden nakleden amcam:

-Ömer'le Osman tevazu maksadıyla mı böyle yapıyorlardı? diye sordum. Amcam:

-Evet, diğer hükümdarlar gibi kibir taslamamak için böyle yaparlardı. Onlar böyle idiler. Bugünkü hükümdarlar ise, kendileri biner, köleleri de arkalarında sürü gibi yerde sürünerek yürürler, diye zamanın hükümdarlarını kınadı.

Abdullah Er-Rûmî'den:

"Osman (r.a.) geceleri abdest suyunu kendisi hazırlardı. Ona:

-Hizmetçilerine söyleyen herhalde sana hazırlarlar, dediler. Osman (r.a.):

-Hayır, ben onlara söylemem. Çünkü gece, onların istirahat zamanıdır. Rahatlarını bozmaya hakkım yoktur, dedi.¹⁴

Hz. Osman (r.a.)'ın âzatl kölesi Hâni'den:

"Osman (r.a.) bir kabir başında durduğu zaman o kadar ağladı ki sakalı ıslanırdı. Ona:

-Sen Cennet ile Cehennemi hatırladığın zaman ağlamıyorsun da kabir ve ölüleri görünce mi ağlıyorsun? dediler. Osman (r.a.):

-Kabir, Ahiret konaklarının ilkidir. Eğer kişi bu ilk konaktan kurtulabilirse, ondan sonrakiler kolaydır. Kurtulamazsa ondan sonrakiler daha da zordur. Peygamber Efendimizden:

"Kabirden daha iğrenç ve soğuk görünlü bir şey görmedim." diye buyurduğunu işittim.¹⁵

Alınacak Dersler:

1. Müslüman, elindeki imkânlarla insanlara yardımda ve iyilikte bulunmalıdır.
2. Müslüman her zorluğa göğüs germeli, inancından ve çalışmalarından asla taviz vermemelidir.
3. Hayâ sahibi, yumuşak huylu, merhametli ve cömert olmak; inancımızın gereğidir.
4. Teşkilatçı, İslâm'a hizmet eden ve İslam için vaktini ve nakdini ayıran kimsedir.
5. İdareciler, idare ettiklerine karşı adâletli davranmalı, merhamet ve şefkat göstermelidir.
6. Müslümanların, derdiyle dertlenmek, ihtiyaçlarını gidermek, Cenneti kazandıran amellerindedir.
7. Müslüman, dünyaya âhiret ölçüsüyle bakmalıdır.

Not: Bu hafta;

1. Teşkilat çalışmalarına ayırdığımız vaktimizin ve naktimizin muhasebesini yapalım.
2. Bu dersi, bir grup arkadaşımızla da işleyelim.

14 a.g.e. M. Yusuf Kandehlevi, C.3, sh. 163-164

15 Tirmîzi, Zühd 3